

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/70/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223200022
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8223200022.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej, v právnej N. K. K. X. Z. C. N. G. N. N., nar. XX.XX.XXXX a W. - Q. A. B. N. N., nar. XX.X.XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny C., deti rodičov: G. U. A. N. N., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, XXXX Y., C., D. E., zastúpený JUDr. Helenou Čerešňovou, advokátkou so sídlom Horné predmestie 16, Svätý Jur a O. C. - N. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. Š. D. XX, XXX XX C., o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností, o odvolaní otca voči rozsudku Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 4P/2/2023-117 zo dňa 28. júla 2023 vo výrokoch II. a IV., takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II., IV. a VII.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Prvostupňový súd konal o návrhu otca maloletých detí doručeným súdu prvej inštancie dňa 4.1.2023 a upraveným v priebehu konania, ktorým sa domáha zmeny rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 1P/99/2020 zo dňa 27.8.2021 a úpravy práv a povinností rodičov k maloletým C. N. G. N. N. a W. - Q. A. B. N. N., tak, že mal. C. žiadal zveriť do jeho osobnej starostlivosti a mal. W. do starostlivosti matky. Ohľadom výživného sa domáhal úpravy zo strany matky pre maloletého C. a navrhol určiť minimálne zákonné výživné pre neho odkedy je u otca do budúcnosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Bardejov ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Zveruje maloletého C. N. G. N. N., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý je povinný sa o maloletého osobne starať, pričom právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia.

II. Matka je povinná prispievať na výživu maloletému C. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, od 4.1.2023 do budúcnosti.

III. Dlžné výživné za obdobie 04.01.2023 do 31.07.2023 vo výške 226,35 je matka povinná uhradiť k rukám otca maloletého do 30.09.2023.

IV. V prevyšujúcom rozsahu návrh otca na určenie výživného pre maloletého C. N. G. N. N. zamietla.

V. Zamietla návrh otca na určenie , že výživné k maloletej W. - Q. A. N. N. sa neurčuje.

VI. Nárok otca voči matke na zaplatenie sumy vo výške 2450,- Eur vylučuje na samostatné konanie.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VIII. Týmto rozsudkom došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 3P/86/2012-39 zo dňa 15.02.2013 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bardejov č.k. 1P/59/2020-312 zo dňa 27.08.2021 vo výrokoch o úprave práv a povinností rodičov k maloletému C. N. G. N. N..“

3. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil poukazom na príslušné ustanovenia Zákona o rodine, konkrétne § 36 ods. 1, § 25 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1, pričom rozhodol o trovách konania v zmysle ustanovenia § 52 CMP.

4. Na základe vykonaného dokazovania návrhom, písomnými a ústnymi prejavmi rodičov, kolízneho opatrovníka, listom maloletého C., obsahom spisov Okresného súdu Bardejov pod sp. zn. 3P/86/2012 a 1P/99/2020 rozhodol súd prvej inštancie tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

5. Čo sa týka výživného na maloletého C. súd prvej inštancie s poukazom na skutočnosť, že medzi rodičmi existuje dohoda o výživnom na sumu 30 % zo sumy životného minima na nepnoleté, nezaopatrené dieťa podľa osobitných predpisov a s ohľadom na pomery a možnosti oboch rodičov rozhodol o výživnom matky na maloletého C. v zmysle ich zhodného návrhu, s ktorým súhlasil aj kolízny opatrovník.

Výživné zo strany matky súd priznal len od podania návrhu, a to v súlade s ustanovením § 77 ods. 1 Zákona o rodine, pričom zdôraznil tú skutočnosť, že neboli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce priznanie výživného späťne. Skutočnosť, že otec sa o dieťa staral aj pred podaním návrhu nepatrí medzi dôvody hodné osobitného zreteľa a otec mohol a mal podať návrh na zmenu rozhodnutia o osobnej starostlivosti o dieťa v okamihu, kedy u neho začal C. žiť a odkedy sa o neho staral výlučne on sám. Uvedený dôvod preto nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa a takisto skutočnosť, že matka poberala od otca vysoké výživné napriek tomu, že sa o maloletého C. osobne nestarala, nie je takisto takýmto dôvodom. Nárok otca maloletého na dlžné výživné za predchádzajúce obdobie v zmysle návrhu, teda od 1.8.2022 do 3.1.2023, súd prvej inštancie z uvedených dôvodov zamietol. Dlžné výživné za obdobie od 4.1.2023 do 31.7.2023 vo výške 226,35 eur súd počítal z mesačného výživného 32,11 eur určeného podľa osobitného predpisu za obdobie od podania návrhu do 30. júna 2023. Na jeho zaplatenie zaviazal matku maloletého do 30.9.2023, jednak z dôvodu, že sa jedná o minimálne výživné a rovnako z dôvodu, že matka svojho syna nevyživuje už takmer rok, pričom výživné na neho za ten čas poberala a otcovi nevrátila.

III. Obsah odvolania otca maloletého dieťaťa a vyjadrenie k odvolaniu

6. Otec maloletého C. napadol odvolaním rozsudok vo výroku II. a IV., pričom odvolaním žiadal, aby odvolací súd po vykonanom dokazovaní zmenil napadnutý rozsudok v uvedených výrokoch a zaviazal matku prispievať na výživu maloletého C. mesačne sumou 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepnoleté dieťa podľa osobitného zákona vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc od 1.8.2022 do budúca. Zároveň žiadal dlžné výživné za obdobie od 1.8.202 do 3.1.2023 vo výške 161,59 eur zaviazat' matku ako povinnú uhradiť k rukám otca maloletého C. do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V odvolaní argumentoval poukazom na ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Otec maloletého poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave pod sp. zn. 23CoP/35/2022 a ďalšej argumentoval v odvolaní tým, že súd je povinný skúmať dôvody, pre ktoré bol návrh na zmenu výšky výživného, resp. UPP podaný s určitým časovým odstupom, avšak výlučne s cieľom zamedziť a vylúčiť špekulácie oprávneného rodiča a zneužívanie tejto možnosti. Opätovne argumentoval v odvolaní tým, že skutočnosť, že otec sa o dieťa staral aj pred podaním návrhu

nepatrí medzi dôvody hodné osobitného zreteľa, nie je adekvátnym dôvodom na to, aby bol zamietnutý jeho návrh na určenie výživného od 1.8.2022. Vzhľadom na uvedené podľa odvolateľa zmena osobnej starostlivosti, ako ju nesporne aj súd konštatuje, je dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 Zákona o rodine. Poukázal na to, že maloleté deti zo K. odišli v auguste 2022 do D. k svojmu otcovi, tam boli prihlásené aj na školskú výučbu. Následne popísal skutočnosti, ktoré boli aj predmetom konania súdu prvej inštancie a ktoré mal súd prvej inštancie za dôvodne preukázané. Otec maloletého C. v odvolaní poukázal na to, že z uvedeného popisu skutočností, tak ako sa stali, vyplýva, že zmena pomerov bola zásadná a hodná osobitného zreteľa. Túto skutočnosť mal súd prvej inštancie vyhodnotiť a zároveň zaviazat' matku na platenie minimálneho zákonného výživného, pričom ako bolo uvedené aj v podaní zo 4.7.2023 predpokladom bolo, že po vykonanom dokazovaní bude zaviazaná matka na platenie vyššie výživného. S poukazom na tieto skutočnosti má odvolateľ za to, že nemožno ignorovať zákonné ustanovenie o rodine, podľa ktorého sú rodičia povinní plniť vyživovaciu povinnosť voči deťom s poukazom na ustanovenie § 62 ods. 1 ods. 3 Zákona o rodine. Odvolateľ má za to, že súd prvej inštancie nehájil záujmy maloletého dieťaťa, odoprel mu právo na výživné zo strany matky za obdobie od 1.8.2022 do 3.1.2023 a matku absolútne zbavil plnenia jej zákonnej vyživovacej povinnosti. Preto s poukazom na to, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutočný stav vecí a vec nesprávne právne posúdil, navrhol odvolateľ zmenu rozhodnutia tak ako je uvedené v odvolaní.

7. Odvolanie bolo doručené tak matke maloletého C., ako aj Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny C., ktorí sa k odvolaniu do rozhodnutia odvolacieho súdu nevyjadřili.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po preskúmaní veci zistil, že odvolanie bolo podané včas v zmysle ustanovenia § 362 ods. 1 CSP, oprávneným subjektom - otcom maloletého dieťaťa podľa § 359 CSP proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákonom odvolanie prípúšťa v súlade s § 355 ods. 1 CSP, pričom podané odvolanie má zákonné náležitosti v zmysle § 127 a § 363 CSP. Odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia v jeho napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 329 ods. 1 CSP, pričom deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený za dodržania minimálne 5-dňovej lehoty vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke v ten istý deň ako bol vyvesený na úradnej tabuli, dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutom rozsahu vecne správny a zákonný, preto ho v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP potvrdil.

9. Predmetom odvolacieho konania je v rozsahu odvolania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o určení výživného a dlžného výživného a výroku o zamietnutí návrhu otca v prevyšujúcom rozsahu na určenie výživného pre maloletého C.. Rozhodnutie okresného súdu o zverení maloletých detí a takisto o určení výživného v ostatných výrokoch, okrem výroku II. a IV., nebol napadnutý.

10. Odvolací súd skúmal argumenty odvolateľa vznesené v odvolacom konaní a vo vzťahu ku konkrétnej úprave výšky výživného a priznania od podania návrhu, t. j. od 4.1.2023 do budúca, ako aj čo sa týka výroku IV. o prevyšujúcom rozsahu návrhu otca na určenie výživného pre maloletého C., ktorý prvoinštančný súd návrh zamietol. Ide o skutkové okolnosti pre priznanie výživného, ako aj určenie výživného za dobu od podania návrhu otcom maloletého C.. Súd vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti v zmysle Civilného mimosporového poriadku zásadne nie je viazaný len návrhmi účastníkov. Vyšetrovací princíp je upravený v článku 6 CMP, podľa ktorého súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav vecí.

Vo vzťahu k napadnutým výrokom rozsudku II., IV. odvolací súd uvádza, že súdom prvej inštancie bol v dostatočnom rozsahu zistený skutočný stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa v týchto skutkových a právnych zistení nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

11. K námietke odvolateľa, že v zmysle ustanovenia § 77 Zákona o rodine bol prvostupňový súd povinný určiť výživné na maloletého C. odo dňa 1.8.2022, nakoľko existovali dôvodne hodné osobitného zreteľa a uvedenými dôvodmi mala byť tá skutočnosť, že maloletý C. bol od času 1.8.2022 v starostlivosti otca

v D. a matka sa žiadnym spôsobom nepodieľala na jeho výžive nemá opodstatnenie a odvolací súd ju považoval za nedôvodnú.

Odvolací súd obdobne ako to konštatoval súd prvej inštancie argumentuje tým, že ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine veta druhá, jasne hovorí, že výživné na maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu 3 rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Odvolací súd argumentuje tým, že dôvody hodné osobitného zreteľa po preskúmaní môže súd uznať a oprávnenému priznať výživné spätne aj 3 roky pred dňom podania návrhu. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí však navrhovateľ súdu preukázať. Mohla by medzi ne patriť objektívna nemožnosť podať návrh proti povinnému, napríklad, pretože navrhovateľ netušil, kde žije alebo z dôvodu zlého zdravotného stavu sa navrhovateľ nemohol venovať takémuto konaniu. Aj rozhodnutie o tom, prečo súd použil túto výnimku je povinný odôvodniť v rozsudku. Dôvody hodné osobitného zreteľa však navrhovateľ, otec maloletého C., v danom konaní nepreukázal ani podľa názoru odvolacieho súdu. Preto sa odvolací súd plne stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie čo sa týka dôvodov nepriznania výživného spätne od 1.8.2022 na maloletého C. zo strany matky.

13. Odvolací súd k tejto odvolacej námietke otca maloletého C. poukazuje na ustanovenie § 77 ods. 1 veta prvá, že výživné sa nepremičuje. Možno ho priznať však len odo dňa začiatku začatia súdneho konania. Zároveň poukazuje odvolací súd na obsah ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ako vyplýva z obsahu súdneho spisu, ako aj samotného rozhodnutia súdu prvej inštancie, medzi rodičmi maloletého C. existuje dohoda o výživnom na sumu 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté, nezaopatrené dieťa podľa osobitných predpisov a s ohľadom na pomery a možnosti obidvoch rodičov súd rozhodol o výživnom matky na maloletého C. v zmysle ich zhodného návrhu, s ktorým súhlasil napokon aj kolízny opatrovník. Odvolací súd opätovne poukazuje na pomery obidvoch rodičov, a to v prvom rade na životnú úroveň, ktorú má otec maloletých detí v D. a životnú úroveň, ktorú má matka, ktorá žije na K.. V súčasnej dobe vyplýva, že obaja rodičia majú vyživovaciu povinnosť k svojim maloletým deťom. Je nepochybné, že o maloletú W. sa osobne stará matka a otec platí výživné určené súdom v konaní 1P/99/2020. Na druhej strane o maloletého C. sa v súčasnosti stará otec, ktorý žije v D. spolu s maloletým a matka bola zaviazaná vyživovacou povinnosťou, pričom súd rozhodol zároveň aj o dlžnom výživnom.

14. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca maloletého C. preto odvolací súd argumentuje vyššie uvedeným odôvodnením a zároveň apeluje na otca maloletého v tom zmysle, že súd prvej inštancie rozhodol v rozsahu ustanovenia § 77 ods. 1 veta tretia v súlade s týmto ustanovením bez toho, aby nejakým spôsobom ukrivdil otca na jeho právach. Súd v prípadoch výživného na maloleté dieťa nie je viazaný len návrhom, avšak pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa, musia byť splnené výslovne podmienky, ktoré stanovuje Zákon o rodine. Na základe uvedených skutočností preto odvolací súd, ako už vyššie uviedol, rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne a zákonné v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP potvrdil.

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52 CMP.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného

predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).